

Suomen yliopistokirjastojen neuvoston julkilausuma 11.9.2007

Tutkimuksen perusaineistot vaarassa – yliopistokirjastot vetoavat rahoituksensa puolesta

Suomen yliopistokirjastot ovat keskeinen osa yliopistollista tutkimusta ja opetusta sekä kansallista tutkimusinfrastruktuuria¹. Tieteelliset kirjastot välittävät ja tallentavat tiedeyhteisön kansalliset ja kansainväliset tutkimustulokset. Yliopistojen korkea laatu edellyttää korkeatasoisia kirjasto- ja tietopalveluja.

Ajantasaista aineistotarjontaa kehittämällä varmistetaan tieteen avoimuus ja sen kansainvälinen kilpailukyky. Yliopistokirjastot ovat uudistaneet ja tehostaneet toimintaansa innovatiivisin yhteistyö- ja konsortiojärjestelyin ja luoneet tietoyhteiskunnan edellyttämiä uusia palveluja. Kirjastojen palvelut tukevat tutkijoiden ja opiskelijoiden tehokasta pääsyä tieteellisiin tietoaineistoihin ja lisäävät tutkimustiedon saavutettavuutta ja käytettävyyttä.

Myös yliopistokirjastojen yhteiskunnallinen palvelutoiminta laajenee jatkuvasti. Avoin yliopistokirjastoverkosto palvelee elinikäistä oppimista, työelämässä toimivia ja yhä lisääntyvää kansainvälistä opiskelijajoukkoa.

Tutkimuskirjallisuuden ja etenkin tieteellisten aikakauslehtien kustannusten nousu sekä yksittäisiin yliopistokirjastoihin kohdistuneet säästövaatimukset ovat johtaneet tilanteeseen, jossa osalle yliopistokirjastoista tilanne on muodostumassa kestäättömäksi. Tasapuolinen tietoaineistojen tarjonta asiakkaille on vaakalaudalla.

Suomen yliopistokirjastojen neuvosto on teettänyt rahoituksen perusselvityksen. Sen tietojen ja yhteisen keskustelun perusteella neuvosto esittää, että yliopistokirjastojen rahoituksen epäkohtia korjataan toimintaedellytysten ylläpitämiseksi seuraavasti:

1. Yliopistokirjastojen perusrahoitus turvataan ottamalla huomioon tietoaineistojen (erityisesti elektronisten lehtien) hintojen nousu, uusien palvelujen edellyttämät tilaratkaisut (ryhmätyö-, oppimiskeskus- ja opetustilat), tilakustannusten kasvu, tietojärjestelmien ja tietoliikenteen kustannukset sekä kirjastohenkilöstön kasvavien osaamisvaatimusten ja erityisasiantuntemuksen edellyttämä palkkataso. Rahoitukseen sisällytetään yliopistoihin täydentävällä rahoituksella palkatun tutkijakunnan kirjastoille aiheuttamien tietoaineistojen ja palvelutarpeiden kustannukset sekä yliopistokirjastojen yhteiskunnallinen tehtävä kaikkien tieteellisen tiedon tarvitsijoiden palvelijoina.
2. Keskeisimmät elektroniset tieteelliset perusaineistot kustannetaan valtion keskitetyllä rahoituksella kaikkien korkeakoulujen ja yliopistollisten sairaaloiden sekä tutkimuslaitosten käyttöön, jotta tieteellisen tietoinfrastruktuurin pysyvyys ja aineistojen tasa-arvoinen saatavuus taataan. Rahoitus sidotaan kyseiseen

¹ Opetusministeriön infrastruktuuriyöryhmän muistio. Korkeatasoinen ja innovatiivinen tutkimustyö tarvitsee vahvan infrastruktuurin.

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007:36. Opetusministeriön kehityssuunnitelman luonnos 29.6.2007. Koulutus ja tutkimus 2007-2012.

käyttötarkoitukseen. Rahoitus varataan tutkimusinfrastruktuurien kehittämiseen ehdotetusta lisämäärärahasta².

3. Yliopistokirjastoille taataan täydentävästä tutkimusrahoituksesta osuus, joka vastaa tällä rahoituksella tehtävän tutkimuksen synnyttämiä kirjasto- ja tietopalveluiden käytön lisäkustannuksia ja uusien palvelujen tarvetta. Yliopistokirjastojen yhteiskunnallisen palvelutehtävän rahoittaminen selvitetään.

4. Opetusministeriö lisää hankerahoitusta yliopistokirjastojen palvelujen kehittämiseen, kuten laajeneviin digitointitarpeisiin joko suoraan kirjastotoimintaan kohdistettuna tai osana tutkimuksen ja opetuksen kehittämiseen varattavaa hankerahoitusta. Opetusministeriö osoittaa yliopistokirjastojen yhteistyöhön määrärahan, johon sisältyy pysyvä henkilötyöpanos.

Suomen yliopistokirjastojen neuvosto

Jarmo Saarti, puheenjohtaja, Kuopion yliopiston kirjasto

Kaisa Sinikara, varapuheenjohtaja, Helsingin yliopisto

LIITTEET

1. Taustaselostus Suomen yliopistokirjastojen neuvoston julkilausumalle 11.9.2007. Yliopistokirjastojen rahoitus selvityksessä paljastui useita yliopistokirjastojen rahoitusta koskevia epäkohtia.

2. Sinikka Koskiala. 29.8.2007. Suomen yliopistokirjastojen rahoituksen perusselvitys. Välineitä Suomen yliopistokirjastojen rahoituksen kehittämiseen.

---

² Opetusministeriön infrastruktuuryöryhmän muistio. Korkeatasoinen ja innovatiivinen tutkimustyö tarvitsee vahvan infrastruktuurin. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007:36.